

KÖNNYEN ÉRTHETŐ KOMMUNIKÁCIÓ A TÁRSADALMI INKLÚZIÓÉRT

MAGYAR ÁGOSTON

Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Gyógypedagógus-képző Intézet,
Szeged, Magyarország
magyar.agoston@szte.hu

1. A választott téma célkitűzései

A magyar társadalomban az inklúzió fogalma főleg a közoktatás kontextusában jelenik meg. A célcsoport, noha folyamatosan bővül, az értelmileg akadályozott személyek körében is, még mindig inkább az integrált intézmények vonatkozásában kap nagyobb hangsúlyt. Az inklúziót, mint fogalmat, és mint szemléletmódot ismerjük az elméletben, de a gyakorlati alkalmazásának folyamatos fejlődése miatt szükséges az új módszerek bevezetése. A befogadás, és elfogadás nem azt jelenti, hogy a saját akaratomat próbálom más embernél érvényesíteni, hanem ösztönzéssel, motiválással, a lehetséges utak feltárásával hozzásegíthetem a minél önállóbb részvételhez, és döntéshozatalhoz a saját- és a társadalom életében (Farkasné, 2018). Ennek kialakításának elsődleges színtere az iskola. Ahhoz, hogy egy sikeres befogadó iskola jöhessen létre, inkluzív intézményvezetésre van szükség. Központi szerepe van ebben az iskola igazgatójának, hogy az intézményén belül szemléletbeli, és rendszerszintű változásokat segítsen elő, a tantestületet pedig új attitűdök, és új gyakorlatok átvételére motiválja (Perlusz, 2021). Az inklúzió feladata azon kívül, hogy a ránk bízott személyek számára az információkat hozzáférhetővé kell tennünk, és bevonni őket egy adott csoport munkájába, biztosítanunk kell a tagok közti sikeres kommunikációt is. Mindkettőre jó gyakorlatnak bizonyul a könnyen érthető kommunikáció (KÉK), melynek magyarországi alkalmazása viszonylag rövid múltra tekint vissza. Ezért az elméleti, és gyakorlati ismereteink bővítésére is igen nagy terünk van még. A KÉK rövid hazai múltjával, és kevés magyar nyelvű szakirodalmával együtt is széles körben hasznosíthatónak bizonyult. Módszertana kidolgozott – bár folyamatosan történnek kisebb módosítások – rendszeresen jelennek meg újabb, és újabb KÉK kiadványok, és indulnak kutatások, melyek a kommunikációjukban korlátozott személyek mindennapi életét könnyítik meg.

Kutatásomban szeretném bemutatni, hogy az inklúzióhoz, és az inkluzív intézményvezetéshez kapcsolt módszernek az alkalmazására milyen lehetőségek vannak jelenleg a magyarországi közoktatási intézményekben. Mit tehetünk, illetve kellene tennünk intézményvezetőként a módszer intézményen belüli elterjesztéséért, hogy az iskolánkhoz kapcsolódó információkat mindenki számára érthetővé, és hozzáférhetővé tegyük. Ennek bemutatására két kérdőív elemzését is segítségül fogom hívni. Mivel a könnyen érthető kommunikáció módszerével hazánkban inkább a gyógypedagógiai speciális intézmények vonatkozásában találkozhatunk, ezért a kutatásom is ezekre az intézményekre épít.

2. A KÉK és az inklúzió kapcsolata

Az értelmileg akadályozott tanulók gyógypedagógiai intézményeiben nagy hangsúlyt fektetnek a munkára nevelésre és a társadalmi integrációra. E célok mentén mondhatjuk azt, hogy a gyógypedagógia célja, hogy az értelmileg akadályozott személyeket többnyire szegregált környezetből integráljuk egy feltételezeten inkluzív környezetbe. Az intézményes szocializáció színtere többek között az iskola. Így minden, a témával kapcsolatos törekvésünket innen kell indítanunk. Az inklúzió szemlélet, míg a könnyen érthető kommunikáció egy módszer. Így a kettő kapcsolata abban nyilvánul meg, hogy az inkluzív iskola céljainak megvalósításában, a könnyen érthető kommunikáció egy használható módszer. Ennek oka, hogy mindkettő fő feladatai közt említi az információk mindenki számára hozzáférhetővé tételét, az esélyegyenlőség, az önértékesítés, és a pozitív teljesítmény elérése érdekében (Horváth, 2017). Valamint biztosítani kívánják a csoport tagjai közti kommunikációt, együttműködést, kooperációt a feladatvégzésben (Booth és Ainscow, 2009). Az inkluzív iskola jellemzőit ismerjük, de hogy ez a gyakorlatban hogyan is valósul meg, arra magyar szakirodalom kevés konkrét példát ír le. Ezért gondolom úgy, hogy az inklúzió inkább szemlélet, melynek megvalósításához a könnyen érthető kommunikáció, mint módszer jelentheti a jó gyakorlatot.

Ha a két fogalom kapcsán kitekintünk az iskolai környezetből, és csoportnak a társadalmat tekintjük, akkor az önálló részvétel, a saját életükben való önállóbb döntéseket, és választásokat jelenti. Az információhoz való hozzáférés által érvényesíthetik jogukat például, a tömegközlekedésnél,

vásárlásnál, egészségügyi szolgáltatásoknál, munkahely választásánál, iskolaválasztásnál, vagy a jövedelmük felett való rendelkezésükben (*Farkasné*, 2018). Ezeket a célokat lépésekre bontva, könnyen érthető leírások és képek segítségével, beszédben pedig artikulált, tömondatok használatával érhetjük el. Így egyértelműen látszik, hogy az inklúzió, a társadalomban való részvétel, az információk könnyen érhetővé tételével érhető el.

3. A könnyen érthető kommunikáció az ENSZ egyezmény tükrében

Az ENSZ irányelve az emberi jogok védelme, amely az élethez való jogot is jelenti, ami továbbá minden embert megillet kivétel nélkül. Így felmerült arra az igény, hogy a fogyatékossgal élő embereken is segítenünk kell, jogaikat egyezménybe kell foglalni. Ezért született egy egyezmény 2006. december 13-án New York-ban, melynek címe: Egyezmény a Fogyatékossgal Élő Személyek Jogairól (2007. évi XCII. Törvény). Az egyezmény kapcsán az *Inclusion International* és az *Inclusion Europe* is az inkluzív oktatást szorgalmazza ([sz.n.], [é.n.]).

Az egyezmény célja:

„valamennyi emberi jog és alapvető szabadság teljes és egyenlő gyakorlásának előmozdítása, védelme és biztosítása valamennyi fogyatékossgal élő személy számára, és a velük született méltóság tiszteletben tartásának előmozdítása” (2007. évi XCII. törvény). Az egyezmény nem hoz létre új jogokat, mindössze érvényesíteni kívánja a meglévőket.

Az egyezmény 3. cikke az Alapelveket mutatja be. Kimondja, hogy mindenkinek joga van döntéseket hozni a saját életéről. Továbbá hangsúlyozza az esélyegyenlőséget. Miszerint minden embernek képességeitől függetlenül egyforma lehetőségeket kell biztosítani.

Az egyezmény 24. cikke az Oktatással kapcsolatos alapelveket fekteti le. Kimondja, hogy a tagállamoknak biztosítani kell a tanulás lehetőségét és ehhez segítséget nyújtani.

Ezen egyezmény elfogadásával a tagállamok kötelezettséget vállalnak, hogy betartják az egyezmény előírásait. Kötelezettséget vállalnak, hogy megszüntetik a hátrányos megkülönböztetést; törvény előtti egyenlőséget biztosítanak; elősegítsék a politikai életben való részvételt, és nyújtsanak támogatást a minél önállóbb élethez. Magyarország az elsők között tett ígéretet arra, hogy az egyezményt elfogadja és betartja. Minden Uniós állam csatlakozott (2007. évi XCII. törvény).

Az ENSZ egyezmény megszületése óta számos nemzetközi jó gyakorlatról olvashatunk a szakirodalomban, melyek összegzéseként láthatjuk, hogy milyen lépések bevezetésére van szükség ahhoz, hogy egy sikeres, befogadó társadalom jöhessen létre. *Horváth*, a cikkében (2017) hat pontban gyűjtötte ezeket össze. Többek közt az irányelvek, szabályok kidolgozását, felülvizsgálatát, irodahálózat kiépítését, és a módszer további elterjesztését sürgeti.

3. Előrelépések a közös célok megvalósításához

Az eddig leírtakból is láthatjuk, hogy a könnyen érthető kommunikációnak van helye a magyar közoktatásban. Az inklúzió zászlaja alatt, az információk hozzáférhetővé tételével (ez kötelezettség) az iskola tanulói sikeresen bekapcsolódhatnak az intézmény, később pedig a társadalom életébe. Ha megnézzük az UNESCO inklúzióval kapcsolatos irányelveit, akkor a módszer bevezetésének szükségessége még fontosabbá válik.

Az UNESCO 2005-ben kiadott inklúziós irányelvei alapján:

1. „Az inklúzió egy olyan folyamatként írható le, mely keresi a különbségekre adható válaszokat, de közben ezeket a különbségeket olyan pozitívumként tekinti, mely a tanulási folyamat ösztönzője lehet.
2. Az inklúzió az akadályok felismerésével, csökkentésével vagy megszüntetésével foglalkozik.
3. Az inklúzió minden gyermek jelenlétéről, részvételéről és eredményességéről szól.
4. Az inklúzió nagy hangsúlyt fektet azokra a tanulóakra, akik a kirekesztés vagy az alulteljesítés veszélyének vannak kitéve (*Perlusz*, 2021).”

2019-ben Magyarország is részt vett a befogadó iskolai vezetést támogató (*Supporting Inclusive School Leadership*) projektben, melynek első szakaszában a már meglévő szakirodalmi források, irányelvek, nemzetközi és európai szakpolitikai dokumentumok vizsgálata alapján a következőket megállapítások születtek (*Perlusz*, 2021):

1. „Nemzetközi szinten kevés az inkluzív intézményvezetést érintő szakirodalmi forrás, hiányoznak a konkrét ajánlások. A nemzeti szinten ezek leginkább a gyógypedagógiai speciális intézmények kontextusában jelennek meg.
2. Nem kellően tisztázottak az inkluzív vezetői feladatok.

3. Hiányoznak a szakmai fejlődést, a szükséges vezetői kompetenciák megszerzését támogató képzési anyagok, programok. A vezetők képzése többnyire a menedzsment irányítására és az adminisztratív feladatokra összpontosít az inkluzív pedagógiai stratégiák helyett.

4. Hiányosságok mutatkoznak abban a tekintetben is, hogy az inkluzív iskolai vezetés számára milyen támogatást biztosítanak a részt vevő országokban.

5. Kevés konkrét szabályozót említettek az adatközlők a szakpolitika oldaláról az inkluzív intézményvezetés vonatkozásában.

6. Az iskolavezetéssel kapcsolatban három fő elem került azonosításra, amely a sikeres befogadás gyakorlataihoz kapcsolódik: az átalakító vezetés, a megosztott vezetés és az iránymutató vezetés. Ezek középpontjában a közös jövőkép, a közös felelősségvállalás és a döntéshozatal fejlesztése áll. Amikor a vezetés ezen három jellemzője együttesen valósul meg a gyakorlatban, az jelentős pozitív hatást gyakorol a tanulók teljesítményére, a pedagógiai minőségre és az iskola szakmai közösségének fejlődésére (Perlusz, 2021)."

A megállapításokból látszanak a nehézségek az inkluzív intézményvezetési szemlélet, ezáltal a KÉK módszer bevezetésének nehézségei is. Elsődleges lépés mindenképpen az alkalmazási területek, és a jó gyakorlatok felkutatása, és bemutatása lenne.

4. A kutatás célja, kérdései, módszere és mintavétele

A társadalmi inklúzió eléréséhez az iskolán át vezet az út, ezen belül az intézményvezetők szerepe kiemelkedő. Kutatásom célja, hogy bemutassam a könnyen érthető kommunikációt, mint jó gyakorlatot, és felhívjam a figyelmet a fontosságára, ami miatt az intézményvezetők körében nélkülözhetetlen lehet. Ehhez kérdőíves kutatást készítettem, hogy bemutassam a KÉK jelenlegi helyzetét, illetve intézményvezetőként való felhasználásának lehetőségeit. Azáltal pedig, hogy jó gyakorlatokra, és sokszínű felhasználási lehetőségekre láthatunk példát egy intézmény életén keresztül, a későbbiekben tovább szélesíthetjük az alkalmazhatósági területek körét, az iskolán kívül is.

Két kérdőív anyagából dolgoztam, mert az egyikben röviden bemutatom a módszer népszerűségét és alkalmazhatóságát a gyógypedagógusok körében, a másikban pedig egy intézményvezetőknek szánt kérdőíven keresztül kerestem a választ kérdéseimre.

A kutatás kérdései:

1. Milyen népszerű a módszer alkalmazása azok között a gyógypedagógusok között, akik már tanultak a könnyen érthető kommunikációról? Milyenek a tapasztalatokat szereztek ezzel kapcsolatban a munkájuk során?

2. Mennyire ismert az intézményvezetők körében a könnyen érthető kommunikáció?

3. Mely területeken jelenhet meg a KÉK egy közoktatási intézményben?

4. Mit tehet egy intézményvezető a módszer intézményen belüli elterjesztéséért?

A kérdéseim megválaszolásához először a fókuszcsoporthoz interjút választottam, mint kutatási módszert. Ennek az előnye az lett volna, hogy az interjúalanyok hallják egymás válaszait, reagálni tudnak egymás válaszára, ezáltal létrejöhetett volna egy interaktív beszélgetés, mely a tapasztalatok cseréjéhez, valós idejű tudásmegosztáshoz és közös gondolkodáshoz vezetett volna.

Annak érdekében, hogy pontosabb válaszokat kapjak a kérdéseimre, illetve, hogy minél több példát gyűjthessek a jó gyakorlatokra, a kérdőíves kutatás mellett döntöttem. Abban reménykedem, hogy az elkészült anyag által így is létrejöhet a tudásmegosztás. A kérdőívek mindkét esetben interneten keresztül lettek kiküldve a választott célcsoportok tagjainak e-mail címekre. A kitöltés önkéntes és anonim módon zajlott.

A két kérdőívvel, két különböző célcsoportot céloztam meg. A gyógypedagógusoknak szánt kérdőív a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Gyógypedagógus-képző Intézetében futó *Könnnyen érthető kommunikációs központ létrehozása – projekt*-en belül a KÉK képzés képzésfejlesztése alprojekthez készült, melyben én is részt veszek. A kérdőívet összesen 232 főnek küldtük ki, akik már tanultak a könnyen érthető kommunikáció módszeréről. Ezt összesen 103 fő töltötte ki. A másik kérdőívet a Központi Statisztikai Hivatal nyilvántartásából szerzett 235 e-mail címre küldtem ki országszerte gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézmények vezetői számára. Ebből 34 kitöltés jött vissza. Az alacsony kitöltési hajlandóság azt is jelzi számomra, hogy a módszer népszerűsítése további lépéseket igényel.

5. Gyógypedagógusok és a KÉK

Ezt a kérdőívet olyan gyógypedagógusok, illetve leendő gyógypedagógusok töltötték ki, akik tanulmányaik alatt részt vettek a könnyen érthető kommunikációval foglalkozó kurzuson. Ezért is lehet, hogy a válaszadók nagy százaléka (62,5%) még nem dolgozik, ezért nem tudott választ adni, arra a

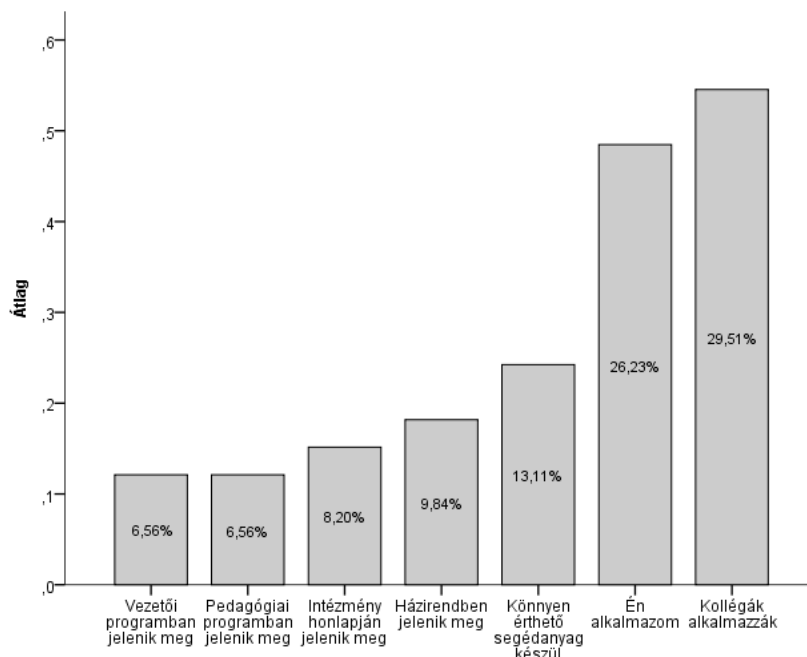
kérdésre, hogy miként alkalmazza a módszert a mindennapi munkájában. Voltak azonban olyanok is, akik nem dolgoznak a köznevelésben (11,5%). Akik dolgoznak, azok nagy része (68,6%) használja is a módszert, kisebb részük (31,4%) viszont nem. Érdekes, hogy 11 fő válaszolta, hogy nem dolgozik a köznevelésben, és ez a szám megegyezik azzal a számmal, akik nem használják. A kérdőívől azonban kiderül, hogy van olyanra is példa, hogy valaki nem pedagógus munkakörben dolgozik, mégis használja a KÉK-et mindennapi munkája során, és olyan is előfordul, hogy valaki gyógytárgypedagógusként dolgozik, de nem alkalmazza a módszert. Ez utóbbi abból a kérdésből derül ki, amikor arra kellett választ adni, hogy milyen gyakran készítenek könnyen érthető oktatási segédanyagot. A módszer szóbeli alkalmazására például nem tér ki a kérdőív, ezért csak a segédanyagokra vonatkozó adatokat tudjuk bemutatni. A válaszadók 11,4%-a mondta, hogy naponta készít ilyen, és ugyanennyi válasz érkezett arra, hogy hetente legalább egyszer. 28,6% mondta, hogy havonta egyszer kétszer. A válaszadók 2,9%-a mondta, hogy félévente egyszer-kétszer, és 45,7%, hogy nem készít könnyen érthető oktatási segédanyagot. Ebből egyértelműen látszik, hogy van még munka a módszer népszerűsítésében. A könnyen érthető kommunikáció alkalmazása közben szerzett tapasztalatokról a 22 válaszból 22 pozitív volt. Egy fő válaszolta azt, hogy pályakezdőként dolgozik, ezért még nincs tapasztalata, és egy fő válaszolta azt, hogy munkája során nincs szüksége a módszer alkalmazására. Többen említették, hogy az órákon igyekeznek könnyen érthetően kifejezni magukat beszéd közben is. Tehát a módszer nem csak a tananyagokban van jelen. A legtöbben azt írták, hogy gördülékenyebben megy a tanítás, és a tanulás és a módszer által a tanulók sikerélményhez jutnak, a jobb eredményeik révén. Egy fő írta, hogy ügyfélszolgálaton dolgozik, és ott alkalmazva a könnyen érthető kommunikációt könnyebben hoznak döntést, jobban megismerik a kötelezettségeiket, és jogukat, ezáltal gördülékenyebb és hatékonyabb az ügyintézés.

Így az előzetes feltevések beigazolódtak, a módszer valóban megkönnyíti a tanulók életét, de lehet vonni még két fontos következtetést is. A pedagógusok munkáját is segíti a KÉK, illetve, hogy a módszer alkalmazható egyéb területeken is.

6. Intézményvezetők és a KÉK

Ezt a kérdőívet intézményvezetők, intézményvezető-helyettesek, és intézményegység-vezetők töltötték ki. A kitöltők 64,7%-a mondta, hogy hallott már a könnyen érthető kommunikáció módszeréről, 35,3% pedig, hogy nem. Ez szintén jelzés értékű, hogy a KÉK népszerűsítésének növeléséhez időre, és további lépésekre van szükség. Mivel a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Gyógytárgypedagógus-képző Intézet munkatársaként, részt veszek a *Könnyen érthető kommunikációs központ létrehozása – projekt*ben, ezért is szerettem volna megtudni, hogy hol hallottak először erről a módszerről, hogy a projektben dolgozó kollégákkal tudjunk a jövőben dolgozni ezzel az adattal is. A válaszokból egyértelműen látszott, hogy a legtöbben (ugyanannyian) képzés keretein belül, illetve interneten keresztül hallottak először a KÉK-ről. A második legnagyobb számban a szakirodalomban találkoztak először a módszerrel, és egy fő mondta, hogy kollégájától hallott róla. Ebből látszik, hogy a projekt jó irányba halad, mivel képzésfejlesztés is történik, és az interneten való megjelenés is folyamatos. Egyértelmű visszajelzés érkezett arra vonatkozóan, hogy az intézményvezetők mennyire tartják fontosnak, hogy népszerűsítsék a KÉK-et. Itt a válaszadók 96,7%-a nagyon fontosnak, vagy fontosnak tartja, hogy intézményén belül tegyen a KÉK elterjesztéséért. Egy fő nem tartotta fontosnak, de ő nem hallott még a módszerről.

Arra a kérdésre, hogy hol van jelen a könnyen érthető kommunikáció az intézményükben, egyéni, kifejtős választ adhattak (összegzés: 1. ábra). Erre a kérdésre összesen 28 válasz érkezett, melyből kettőt nem tudtam beszámítani, mivel egyéni válaszlehetőségként a „nem hallottam róla” választ írták be. Ennél a kérdésnél lehetőségük volt az intézményvezetőknek több válaszlehetőséget is megadni, így inkább az arányokat kaphatjuk meg, hogy hol a legnépszerűbb a módszer. A kapott értékek ez alapján, a következőképpen alakultak. A legnagyobb arányban a „kollégák alkalmazzák” (29,51%), illetve, hogy ők, mint intézményvezetők/helyettesek alkalmazzák (26,23) munkájuk során. Várható volt, hogy nagy számban készülnek ezekben az intézményekben könnyen érthető segédanyagok is (13,11%). Érdekes, hogy külön senki nem említette a KÉK szóbeli, vagy audiovizuális megjelenítését. Fontos ugyanakkor kiemelni, hogy több jelzés is érkezett, eddig esetleg kevésbé közismert megjelenési lehetőségekről. Ilyen az iskola házirendjének könnyen érthető változata (9,84%), az intézmény honlapjának KÉK fordítással is olvasható változata (8,20%), a pedagógiai program (6,56%), vagy a vezetői program (6,56%). A válaszok közt volt, aki jelezte, hogy intézményében most tervezik bevezetni a módszer alkalmazását, ezért ismerkedik az alkalmazhatósági területekkel, és szívesen várna ötleteket.

1. ábra

Hol jelenhet meg a KÉK egy köznevelési intézményben?

A következő kérdés arra vonatkozott, hogy intézményvezetőként mit tehetünk, a könnyen érthető kommunikáció intézményen belüli elterjesztéséért. A 28 válaszadóból többen kiemelték, hogy az intézményben dolgozó pedagógusok munkáját segíti elsősorban a módszer, ezért lenne érdemes tovább népszerűsíteni. Többen írták, hogy tanulóiknál csak ezzel a módszerrel képesek eredményt elérni. A kollégák közt a tudásmegosztás tapasztalatcsere, és szakirodalmak cseréjének formájában történik. Volt, ahol tantestületen belüli továbbképzés, tréning keretében foglalkoztak a témával. Egy fő említette, hogy meghívott előadókkal képzik magukat. Volt intézményvezető, aki továbbképzés keretében biztosította kollégáinak, hogy tanulhassanak a módszerről. Több intézményvezető említette, hogy ő is alkalmazza, és el is várja a kollégáitól, hogy alkalmazzák a KÉK-et, a munkájuk során. Többen kiemelték, hogy gyakran a szülőkkel is könnyen érthető formában kommunikálnak, ahol ez szükséges. Van olyan intézmény, mely köznevelési, szociális és egészségügyi járó beteg ellátást is végez, ahol a szolgáltatásaikkal kapcsolatos tájékoztatást, és az ehhez kapcsolódó dokumentumokat készítik el könnyen érthető kommunikáció segítségével a felhasználók számára. Több intézményben KÉK házirend is van, illetve egyéb tájékoztató nyilatkozatok is készülnek KÉK formában a hivatalos mellett. Egy intézményben könnyen érthető bibliai üzeneteket tartalmazó kiadvány is készült, mely elektronikusan, és nyomtatott formában is elérhető. Szintén két intézményvezető írta, hogy nem ismeri a módszert, így nem is használja. Ezekből a válaszokból szintén láthatjuk a módszer sokszínű felhasználásának lehetőségeit.

Az utolsó kérdés a könnyen érthető kommunikációval kapcsolatos jövőbeni tervekre vonatkozott. Az előző kérdésre 28 válasz érkezett, erre a kérdésre viszont csak 24. Ebből arra következtettek, hogy néhány intézményvezető számára további ötletekkel lehetne szolgálni, hogy még mit lehetne megvalósítaniuk intézményükben a módszer kapcsán. Sokan írták, hogy több továbbképzést szeretnének tartani saját maguk, illetve kollégáik számára. Ezzel tovább népszerűsítve a módszert, illetve növelni a módszer által bevont tanulók számát. Volt intézményvezető, aki azt említette, hogy a differenciálásban nagyobb szerepet kaphatna a módszer, ha a tananyagokat személyre szabottan adaptálnák könnyen érthető formába. Sokan említették, hogy több tanulónak készült segédanyagot használhatnának, a jobb eredmények érdekében. Többen említették, hogy szerepeltetnék a KÉK-et a pedagógiai programban, igazgatói pályázatban, adatvédelmi-, orvosi dokumentumokban, melyek jelenleg nem elérhetőek könnyen érthető formában. Több intézményvezető is a kérdőív végére leszögezte magának, hogy meg kéne ismernie a módszert, illetve ismét volt egy fő, akinek nincs terve a módszerrel a jövőre nézve, mert nem ismeri a módszert, és volt egy, aki még nem gondolkozott a módszerrel kapcsolatos jövőbeni terveken, de szívesen várna ötleteket. Tehát bőven van példa a jó gyakorlatra, amit meg lehet osztani, és az is kitűnik, hogy legtöbbször megvan a motiváció az intézményvezetők részéről, hogy alkalmazzák a módszert, csak jó ötletekre lenne szükség.

7. Összegzés a kérdések tükrében

1. Milyen népszerű a módszer alkalmazása azok között a gyógypedagógusok között, akik már tanultak a könnyen érthető kommunikációról? Milyenek a tapasztalatokat szereztek ezzel kapcsolatban a munkájuk során?

A kérdés első felére a válasz az, hogy egyértelműen népszerű, hiszen az ide vonatkozó kérdésre a válaszadók 70%-a válaszolta azt, hogy alkalmazza a könnyen érthető kommunikációt a mindennapi gyakorlatban. A módszerrel kapcsolatos tapasztalatok tekintetében. A válaszadók több mint 90% -a pozitív visszajelzést adott. Ez vonatkozott egyrészt a tanulói eredményeinek pozitív változására, illetve, hogy a saját munkájukat is megkönnyíti a KÉK a módszer szóbeli-, és írásbeli alkalmazásával.

2. Mennyire ismert az intézményvezetők körében a könnyen érthető kommunikáció?

Erre a kérdésre a 34 válaszadóból 22 mondta, hogy hallott már a könnyen érthető kommunikációról. Ez a válaszadók 64,7% -a. Ennél magasabb eredményre számítottam, viszont jó látni, hogy többen hallottak már a módszerről, mint ahányan nem, és a további kérdésekből kiderül, hogy sikeresen alkalmazzák is. Ezért mindenképpen érdemesnek tartom a további népszerűsítést, annál is inkább, mert a válaszadók csaknem 97%-a tartja fontosnak, vagy nagyon fontosnak, hogy népszerűsítse a KÉK-et.

3. Mely területeken jelenhet meg a KÉK egy közoktatási intézményben?

Azon túl, hogy a pedagógusok és néhol maga az intézményvezető is alkalmazza a módszer írott, vagy beszélt formáját, vezetői szempontból érdekesebb megjelenési területek: a vezetői program, igazgatói pályázat, a pedagógiai program, a házirend, az iskola honlapja, szolgáltatásokkal kapcsolatos dokumentumok, szülőknek készült tájékoztatók. Ezen kívül folyamatosan jelennek meg újabb, és újabb területek, ahol alkalmazni lehet. Ennek szintén az az oka, hogy viszonylag friss módszerről van szó, aminek az elterjedése mindig időigényes. Mégis látható, hogy a bevezetésével nem csak az érintettek élete válik könnyebbé, hanem az adott környezet is, ami jelen esetben az iskola volt, de kitekinthetünk a társadalomra is.

4. Mit tehet egy intézményvezető a módszer intézményen belüli elterjesztéséért?

Az eddig említetteken kívül, szervezhet, és/vagy támogathatja a kollégák továbbképzését. Intézményen belül meghívott előadóval, vagy a kollégák egymás közti tudásmegosztásának biztosításával.

IRODALOMJEGYZÉK

2007. évi XCII. törvény a Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről Forrás:

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0700092.tv> [2021.04.21.]

Booth, T. és Ainscow, M. (2009): *Inklúziós index Útmutató az inkluzív iskolák fejlesztéséhez* Mozgáskorlátozottak Békés Megyei Egyesülete. Forrás:

<http://www.csie.org.uk/resources/translations/IndexHungarian.pdf> [2021.04.19.]

Farkasné Gönczi Rita (2018): *A könnyen érthető kommunikáció fogalma és szabályrendszere nemzetközi és hazai példák, illetve magyar tapasztalati szakértők javaslatai alapján.*

Gyógypedagógiai Szemle, 46. 1. sz. 64-75. Forrás:

https://epa.oszk.hu/03000/03047/00079/pdf/EPA03047_gyogyped_szemle_2018_1_064-076.pdf [2021.04.20.]

History [sz.n.], [é.n.] Forrás: <https://www.inclusion-europe.eu/about-us/#history> [2021.04.12.]

Horváth Péter László (2017): *Adalékok a könnyen érthető kommunikáció nemzetközi történetéhez.*

Gyógypedagógiai Szemle, 3. sz. 159-172. Forrás:

http://epa.oszk.hu/03000/03047/00077/pdf/EPA03047_gyogyped_szemle_2017_3_159-174.pdf [2021.04.21.]

Perlusz Andrea (2020): *Az inkluzív intézményvezetés és az inkluzív nevelés-oktatás összefüggései*

Forrás: <https://akjournals.com/view/journals/2063/29/3/article-p350.xml> [2021.04.12.]